

EK: Danışma Kurulunun 21.04.2022 tarih ve 50 no.lu kararının eki

KATILIM FİNANS İLKELERİNE UYGUN FAALİYET GÖSTEREN ŞİRKETLERİN PAY SENETLERİNE AİT MAHZURLU KAZANÇLARI ARINDIRMAYA İLİŞKİN UYGULAMA REHBERİ

Giriş

“Katılım Finans İlkelerine Uygun Faaliyet Gösteren Şirketlerin Pay Senetlerine Ait Mahzurlu Kazançları Arındırmaya İlişkin Uygulama Rehberi” (Rehber), Pay Senedi İhracı ve Alım-Satımı Standardı’nın 3.2 no.lu maddesinde yer alan hükümlerin uygulanma esaslarını belirleme amacıyla hazırlanmıştır. Rehberin hazırlanmasında Türkiye Katılım Bankaları Birliği bünyesinde yer alan Danışma Kurulunun oluşturduğu “Pay Senedi İhracı ve Alım-Satımı Standardı”nda belirtilen hükümler esas alınmıştır.

Arındırmaya İlişkin Hükümler

Pay senetlerinin ihraç edilmesi ve alım-satımı ile ilgili TKBB Danışma Kurulu’nun yayınlamış olduğu 26.08.2020 tarih ve 1 no’lu “Pay Senedi İhracı ve Alım-Satımı Standardı”nın 3.2. no’lu maddesi çerçevesinde “...mahzurlu kazanç sağlayan şirketlerin pay senetlerine sahip olan gerçek veya tüzel kişilerin mali dönem sonunda kendi paylarına düşen mahzurlu kazançtan kurtularak gelirlerini arındırmaları gerekir.” denmektedir. Bu kapsamda arındırmanın uygulamada detaylı olarak nasıl yapılacağı hususu bu rehberin konusunu oluşturmaktadır.

Yapılması gereken arındırma ile ilgili pay standardının 3.2.1. maddesinde “*arındırılması gereken kazanç, şirketin mahzurlu gelirlerinden pay senedi başına düşen miktardır.*” denmektedir. Bu doğrultuda:

1. Mahzurlu gelirlerin hesaplanmasında ilgili firmanın ana sözleşmesinde yer almayan ancak şirketin mevzuat gereği veya varlığını ve faaliyetlerini devam ettirme zorunluluğundan kaynaklanan istisnai durumlar sebebiyle gerçekleştirdiği, fikhin öngördüğü ilkelere uygun olmayan işlemlerden elde ettiği mahzurlu gelirler (faiz, gayri meşru mal satışı vb.) toplanır. Buradan elde edilen gelir, toplam pay senedi adedine bölünür ve pay senedi başına düşen miktar belirlenmiş olur.

Toplam gelir hesaplandığında zarar olduğu durumlarda da standardın 3.2.1. maddesinde yer alan “...*şirketin kâr veya zarar etmiş olması arasında bir fark yoktur*” prensibi gereği mahzurlu gelirlerin mali dönem sonunda arındırılması gerekir.

2. Arındırmanın bağımsız denetimden geçmiş 6 aylık mali raporlama dönemleri sonunda yapılması gerekir. Örneğin hisse senedini 12 ay boyunca elinde bulunduran bir yatırımcının 6 aylık periyotlarla 2 kez arındırma yapması gerekir.

EK: Danışma Kurulunun 21.04.2022 tarih ve 50 no.lu kararının eki

3. Mali dönem içerisinde yapılan pay senedi alım-satımlarında da ihtiyaten arındırma yapılır. Pay başına düşen arındırılması gereken miktar belirlenirken mali dönem sonunda açıklanan veriler esas alınır. Hesaplama pay senedinin elde bulundurulduğu süre mali dönem süresine bölünür. Ortaya çıkan oran, ilgili mali dönem boyunca endekste kalan pay başına arındırılması gereken miktar ile çarpılarak ilgili dönem için pay başına arındırma miktarı bulunur.

Yine aynı maddede yer alan “...*Bu bakımdan temettülerin dağıtılmış olup olmaması... arasında bir fark yoktur*” prensibi doğrultusunda;

4. Her mali dönem sonunda arındırma yapıldığından dolayı ayrıca temettü ile ilgili bir arındırma yapmaya gerek yoktur.

Standardın 3.2.2. maddesinde de “*Arındırılması gereken faiz gelirlerinin hesaplanmasında enflasyon oranını aşan kısım esas alınır*” denmektedir. Bu doğrultuda;

5. Mahzurlu gelirlere dahil olan faiz gelirlerinin hesaplanmasında; her mali dönemde oluşan enflasyon oranı, dönem boyunca hesaplarda tutulan ortalama ana para ile çarpılarak, ilgili dönemin faiz gelirinden düşülebilir. Eğer enflasyon farkından oluşan miktar elde edilen faiz gelirinden fazlaysa faiz geliri sıfır kabul edilir.

Son olarak 3.2.3. maddesinde yer alan “*Arındırılması gereken miktar, hiçbir şekilde yararlanılmadan İslami ilkelere uygun eğitim, sağlık, bayındırlık, yoksullara yardım vb. hayır hizmetlerine sarf edilmelidir*” prensibi doğrultusunda;

6. Arındırılan miktarın Standart'ta belirtilen yerlere sarf edilmesi hususunda yatırımcılar gerekli özeni göstermelidir.
7. Mahzurlu gelir ve arındırma oranlarının yatırımcılar tarafından görülebilmesi için bu oranların halka açık kaynaklar üzerinden duyurulması için çaba gösterilmelidir.